

Eerste Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de Eerste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Den Haag, 23 november 2016
dossiernummer: 100678
telefoonnummer: 070 – 335 35 51
e-mail: n.hupkes@advocatenorde.nl

Betreft: Wetsvoorstel doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht (34145)

Geachte leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,

De Nederlandse orde van advocaten (NOvA) heeft met belangstelling kennis genomen van de Nader memorie van antwoord bij het wetsvoorstel Wet doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen (Kamerstukken I, 2016-2017, 34145, nr. E). De NOvA heeft begrepen dat de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel is geagendeerd voor 29 november 2016. In dat kader brengt de NOvA de volgende punten graag onder uw aandacht

Doorberekening kosten inzet leden rechterlijke macht

De argumenten voor de introductie van het profijtbeginsel om de kosten van de inzet van de leden van de rechterlijke macht door te berekenen, overtuigen de NOvA nog steeds niet. De NOvA is en blijft van mening dat eerst een fundamentele discussie moet worden gevoerd over de introductie van het profijtbeginsel bij beroepsgroepen die een belangrijke maatschappelijke rol vervullen. Zeker als het gaat om kosten die verbonden zijn aan de inzet van de leden van de rechterlijke macht.

De behoefte van de NOvA om deze fundamentele discussie te voeren wordt versterkt door recente voorlichting van de Raad van State¹ aan de Tweede Kamer. De Raad van State onderschrijft weliswaar het uitgangspunt dat toezichtkosten niet mogen worden doorberekend, tenzij er aanleiding is om een uitzondering te maken. Die uitzondering geldt volgens de Raad van State echter niet voor alle kosten. De Raad van State zegt hierover het volgende:

Het komt de Afdeling voor dat de genoemde voorbeelden van kosten van marktanalyses, (bestuurlijke) rapportages en advisering van bewindspersonen geen rechtstreeks verband houden met toelating of toezicht en daarom niet in rekening kunnen worden gebracht. Datzelfde geldt voor kosten voor inspraak- en bezwaar- en beroepsprocedures. Het algemeen belang is hier zo overheersend dat individuele toerekening achterwege dient te blijven. Voorts is rechtsbescherming een collectief goed waarvan de kosten, afgezien van eventuele griffierechten, niet in rekening bij de gebruikers worden gebracht.²

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

¹ Kamerstukken II, 2015-2016, 33835, nr. 46

² Idem, p. 12

De NOvA heeft bij de consultatie en bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer steeds zijn principiële en zwaarwegende bezwaren kenbaar gemaakt. Die bezwaren blijven onverkort van kracht en de NOvA voelt zich hierin gesteund door de Raad van State. Gelet op de voorlichting van de Raad van State verzoekt de NOvA uw Kamer daarom nogmaals om de doorberekening van de kosten van de inzet van de leden van de rechterlijke macht tegen dit beginsel af te wegen en hierover het debat aan te gaan met de minister.

Ontwikkeling van de kosten

De NOvA heeft nog steeds geen inzicht in de kosten van de inzet van leden van rechterlijke macht. In de memorie van toelichting wordt gesproken over een totaal bedrag van 1,2 miljoen voor het jaar 2012. In de nadere memorie van antwoord schrijft de minister dat:

het afgelopen jaar [is dat 2015?, NOvA] ruim € 700.000 naar de raden van discipline is gegaan en ruim € 400.000,- naar het hof van discipline”.

Het valt de NOvA op dat de kosten van de inzet van de leden van de rechterlijke macht nagenoeg gelijk lijken te zijn gebleven, terwijl het aantal binnengekomen klachten met name bij de raden discipline de afgelopen jaren significant is gedaald; tussen 2012 en 2015 is daar sprake van een daling van het aantal binnengekomen klachten van 23 procent.³ Daarbij komt dat met ingang van 1 januari 2015 op grond van artikelen 47, eerste lid en artikel 56, vierde lid van de Advocatenwet zittingen in beginsel door 3 (i.p.v. 5) leden worden gedaan, tenzij de zaak daarvoor ongeschikt wordt geacht. De NOvA kan de gelijkblijvende kosten niet rijmen met een daling van het aantal klachten en de behandeling van zaken door minder leden. De NOvA zou graag zien dat inzicht wordt gegeven geeft in de ontwikkeling van de kosten van de tuchtrechtspraak die zouden worden doorbelast in relatie tot het aantal klachten. Dit is van belang voor de controleerbaarheid en beheersbaarheid van de kosten. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel merkt de minister daarover op dat:

De begrotingen van [...] de tuchtcolleges worden door de Minister van Veiligheid en Justitie vastgesteld. Deze wet voorziet er in dat voorafgaand aan de vaststelling van deze begrotingen de betrokken beroepsorganisaties worden gehoord. Achteraf vindt verantwoording plaats door middel van het jaarverslag. Oncontroleerbare en onbeheersbare groei van uitgaven van met het toezicht en tuchtrecht gemoeide kosten is daarom niet aan de orde.⁴

De minister heeft zoals gezegd een stelselverantwoordelijkheid voor het in stand houden van de tuchtrechtspraak. De rol van de NOvA bij de financiering van de tuchtcolleges is beperkt. De NOvA zal jaarlijks om een zienswijze worden gevraagd. Die zienswijze is echter beperkt tot het geven van: *inzichten over een efficiëntere wijze van taakvervulling door de raden van discipline en het hof van discipline*⁵ en dus niet over de wijze waarop en de prijs waartegen de tuchtcolleges hun werk doen. Vooropgesteld dat de NOvA zich op geen enkele wijze wil bemoeien met het inhoudelijke werk van de tuchtcolleges, ziet hij wel een duidelijke rol voor zich weggelegd bij het controleerbaar houden van de organisatie en daarmee de financiering van de tuchtrechtspraak.

³ In 2012 kwamen er 1.400 klachten binnen bij de gezamenlijke raden van discipline, in 2013 1.584 (+13,1%), in 2014 1.291 (-18,5%) en in 2015 1.078 (-16,5%). Bron: jaarverslagen raden en hof en discipline

⁴ Kamerstukken II, 2014-2015, 34145, nr. 3, p. 11-12

⁵ Idem, p. 12-13

De NOvA heeft uw Kamer bij brief van 17 juni jl. reeds geïnformeerd dat de NOvA geen begroting kan opstellen op basis van een vier jaar oude inschatting van de te verwachten kosten. Nu de NOvA nog steeds geen enkel inzicht heeft gekregen in de aard en de omvang van kosten die rechtstreeks verband houden met de inzet van de leden van de rechterlijke macht is hier bij de begroting voor 2017 dan ook geen rekening mee gehouden. Dit betekent dat de begroting 2017 van de NOvA geen dekking biedt wanneer dit wetsvoorstel in 2017 in werking zou treden en de kosten in dat jaar al (gedeeltelijk) zouden worden doorberekend. De NOvA pleit er dan ook voor dat eventuele inwerkingtreding zal worden uitgesteld tot 1 januari 2018.

Griffierecht in hoger beroep

Uit de nadere memorie van antwoord wordt duidelijk dat de minister niet voornemens is om een tijdelijke voorziening te treffen voor de heffing van griffierecht in hoger beroep. Dit is voor de NOvA niet te begrijpen. Zoals eerder aangegeven is de voorgestelde regeling niet uitvoerbaar, hetgeen de minister ook heeft erkend in de memorie van antwoord⁶:

Het klopt dat door het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 46e ook in hoger beroep het griffierecht door de deken zal moeten worden geïnd. Hierin is bij nadere beschouwing geen rol weg gelegd voor de deken, nu de klager, na behandeling van de zaak door de raad van discipline, zelf rechtstreeks hoger beroep kan instellen bij het Hof van discipline. Bij een eerstvolgende gelegenheid kan dit, mede afhankelijk van de uitkomst van het hiervoor genoemde overleg, worden hersteld.

De minister heeft aangegeven te werken aan een wijziging van deze bepaling. Ten aanzien van de uitvoerbaarheid verzoekt de NOvA om de voorgestelde bepaling pas in werking te laten treden wanneer die ook daadwerkelijk uitvoerbaar is. Temeer nu nog niet duidelijk is wanneer de wijziging tegemoet kan worden gezien.

Hoogachtend,
namens de algemene raad

R.G. van den Berg
algemeen secretaris

⁶ Kamerstukken I, 34145, nr. C , p. 9